

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

MIN-LANG (2024) 3

EUROPEAN CHARTER FOR REGIONAL OR MINORITY LANGUAGES

Summary of the sixth Report of the Committee of Experts on Finland

adopted on 7 March 2024

Swedish language version

Sammanfattning

Stadgan trädde i kraft i Finland 1998 och berör svenska (det mindre använda nationalspråket), enaresamiska, nordsamiska och skoltsamiska, alla i enlighet med del II och III, samt karelska, romani, ryska, tatariska och jiddisch, alla i enlighet med del II.

Trots att enaresamiska, nordsamiska och skoltsamiska är olika språk tillhandahåller myndigheterna inte alltid information på de tre språken var för sig. Därför kunde expertkommittén inte göra bedömningar av tillämpningen för vissa av stadgans bestämmelser.

Statliga myndigheter har fortsatt att tillämpa Finlands nationalspråksstrategi för att säkerställa funktion och tillgänglighet inom offentliga tjänster på svenska, samt för att stärka användandet av svenska generellt. Man har lagt vikt vid ekonomiskt stöd till kulturevenemang på svenska, samt vid att förbättra användningen av svenska inom offentlig förvaltning och utbildning. Dessutom skapade man inom den tredje nationella åtgärdsplanen för de grundläggande mänskliga rättigheterna 2020–2023 en uppsättning indikatorer inom området minoritetsspråksrättigheter. Dock gäller de här indikatorerna bara romani, de samiska språken och svenska.

Myndigheterna har utformat åtgärdsplaner och mediekampanjer i syfte att motverka diskriminering mot minoritetsspråkstalare. Dock är majoritetsbefolkningens bristande kännedom om Finlands minoritetsspråk och de kulturer de hör samman med en av orsakerna till problemet, och detta har inte hanterats tillfredsställande.

Det finns en skillnad i nivån av skydd och främjande för språken enaresamiska, nordsamiska och skoltsamiska mellan samernas hembygdsområde och andra områden där samisktalande personer bor.

Lagreglerna ger tillräcklig stöd för tillhandahållande av utbildning på svenska. Men trots de ekonomiska incitament som statliga myndigheter erbjuder är det få enspråkigt finskspråkiga kommuner som frivilligt beslutar att erbjuda undervisning på svenska. Samiska språkböna har blivit en stor framgång inom språkutbildningen på förskolenivå. Språkböna har bidragit till att återuppliva enaresamiskan genom att öka antalet barn som kan språket. Ryska som minoritetsspråk erbjuds inom obligatorisk utbildning på en skola i Helsingfors. Undervisning i karelska, tatariska och jiddisch ges inte inom offentlig utbildning.

Reformerna inom rättsförvaltningen har lett till färre tvåspråkiga domstolar. Efter reformeringen av den regionala statsförvaltningen fortsatte moderniseringen av förvaltningen med att man skapade Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 2020. Hur dessa reformer har påverkat användningen av minoritetsspråk är än så länge oklart.

På lokal nivå finns det stora skillnader i tillhandahållandet av tjänster på språken svenska, enaresamiska, nordsamiska och skoltsamiska. Ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa väl fungerande användning av dessa språk inom social- och sjukvårdstjänster.

Förhållandena vad det gäller tryckta medier på svenska är fortsatt positiva. Det finns ingen offentlig tevekanal som enbart använder svenska. Budgeten för samiska etermediesändningar inom *Yle Sápmi* har inte ökat under de senaste 20 åren. Tatariska och jiddisch används inte alls inom Finlands medier och romani används väldigt lite.

Svenska kulturfonden finansierar kulturevenemang för svensktalande. Ekonomiskt stöd för kulturaktiviteter på enaresamiska, nordsamiska och skoltsamiska ges av statliga myndigheter till Sametinget. Karelska Kultursällskapet ger ut böcker på karelska. Det finns inget romskt kulturcenter eller bibliotek. Teaterföreställningar på tatariska arrangeras av den finska islamiska församlingen. Jiddisch används i sånger som framförs av den judiska kören och i föreställningar av den judiska amatörteatergruppen.

Denna sjätte uppföljningsrapport baseras på den politiska och juridiska situation som råder vid tiden för expertkommitténs Finlandsbesök i oktober 2023.